

שיעור 2: מה קובע בגרות? שיעור הנלמד בהפרדה מגדרית

חברת בני האדם בתרבויות השונות קובעת דפוסי חיים ונורמות המעצבות יחיד וחברה במעגלי החיים השונים. אחת הדרכים של החברה לתרום להתפתחותו ועיצובו של היחיד היא להצמיד מעשים, טקסים, חובות ומחויבויות לגיל שבו נחשב האדם בשל וכשיר למלא את הציפיות שהחברה תולה בו.

- נבקש מהתלמידים לחשוב על מקרים שבהם החברה קובעת גיל מסוים ל"התבגרות" (לדוג- גיוס בגיל 18, נישואין לא לפני גיל 18, חוק חינוך חובה מגיל 3 וכיוב').

בעבר לא חגגה החברה היהודית את בר/בת המצווה בתאריך אחיד. ציון ההתבגרות נעשה על ידי ההורים כשהרגישו שילדיהם מוכנים לכך, או על סמך בדיקה פיזית: הבאת שתי שערות מבית השחי או הערווה כעדות לבגרות מינית. במשך הזמן נקבע גיל אחיד לציון ההתבגרות: גיל 12 לבנות וגיל 13 לבנים.

- **מתי אפשר להתחיל?** כל תלמיד מקבל וממלא את הדף המצ"ב.
- **דיון במליאה:** האם יש שוני/דמיון בגיל שקבעתם לכל מעשה?
האם יש התאמה בין מה שהחברה מצפה מנערים בגיל בר/בת מצווה לבין מה שהם מרגישים שהם יכולים ורוצים לעשות? האם החברה מצפה ליותר?
מה ההיגיון בקביעת גיל אחיד למעשים מסוימים?
- **לימוד בקבוצות (3 קבוצות)** - בן חמש שנים למקרא (מצ"ב)
- **3 קריטריונים להתבגרות** - כל קבוצה תקבל את הדף עם המשנה ממסכת אבות עם שאלות לדיון ולאחריו מקרה אחד הקובע קריטריון להתבגרות.
סה"כ מוצגים 3 קריטריונים להתבגרות: פיזיולוגי, מוסרי, גיל.
על כל קבוצה ללמוד את המקור ולפעול על פי ההנחיות.
- **קריטריונים חדשים** - דיון במליאה- האם יש לדעתנו קריטריונים אחרים שמגדירים טוב יותר בגרות?
- **סיכום השיעור** - איפה אני ואיפה אני רוצה להיות? כל תלמיד יחשוב מה מבין הדברים ששוחחנו עליהם היום הוא היה רוצה שיקרה לו בקרוב ומה מבין הדברים אינו רוצה שיקרה (לשים לב- יש תלמידים שהעיסוק בתחום הפיזי קשה להם מסיבות שונות או שגורם להם לחששות).

מתי אפשר להתחיל?

אנכם כשיהיה שם מעשים, כישורים, יכולת וטקסיים.

מגאיו אפא אחז מהכוגרז ברהימה אג מהז מהגאים:

הגיל	הפעולות
	לבחור לכנסת
	להתחיל ללמוד
	לשמרטף
	לעזור בבית
	להתאפר
	להגיע מאוחר הביתה
	עגילים / פירסינג
	לקנות לעצמי בגדים

הגיל	הפעולות
	יכולת פרנסה
	לשחק במחשב
	רשיון נהיגה
	נישואים והקמת משפחה
	להתלבש לבד
	נשיקה ראשונה
	להתגייס לצבא
	להשאר לבד בבית

הוא היה אומר: בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחופה, בן עשרים לרדוף (אם עוד לא מצא אישה יעשה כן, אם מצא אישה ירדוף אחר פרנסה), בן שלשים לכוה (רק מגיל 30 ניתן לכהן כלוי במקדש), בן ארבעים לביתה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשות, בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם.

(מסכת אבות פרק ה' משנה כ"א)

1. האם היית משהו בנקודות הציון שציינת מהשנים?

2. מדוע אדעגכס קובעג מהשנה דווקא גלאים אלו ציון אימונים אלו?

מה קובע בגרות? 1

אפניכס קטע מואגאר כיצד נגבו אקבוע בזכור בימי ביר שני יאפני כ-2000 שנה.

קראו אגר הקטע וזצזו אגר מהנחיוגר שאחריו.

בת אחת-עשרה שנה ויום אחד - נדריה נבדקין.
בת שתים-עשרה שנה ויום אחד - נדריה קימין,
ובודקין כל [שנת ה] שתים-עשרה.

בן שתים-עשרה שנה ויום אחד - נדריו נבדקים.
בן שלש-עשרה שנה ויום אחד - נדריו קימין,
ובודקין כל [שנת ה] שלש-עשרה.

הסברים לקטע:

נדרים = התחייבות בשבועה לעשות משהו.

נבדקים = בודקים אם הנער או הנערה מבינים למה התחייבו.

1. מאיפה גיז עז איפה גיז בודקים נדרים אצו הנער והנערה?
2. מדוע אדעגרכס יו מבזל בזיז בין הבנים והבנות?
3. עז-פי מה קובעים יבקטע שאמקלמ כי הנערה כבר בזכור?

מכינו חידה או הצעה שגריז אגר הנגאי שניסחגס אקבוצוג האחרוג.

מה קובע בגרות? 2

אפניכם קטע מוגאד כיצד נהגו אקבוע בזכור ביו"י ב"ג שני יאפני כ-2000 שנה.

קראו אג הקטע ובצדו אג המנוחיוג שאחריו.

תינוקת שְהִבִּיָּאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת... -
חִיָּבֵת בְּכָל מְצֻוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתּוֹרָה.
וְכֵן תִּינוֹק שְׁהִבִּיָּא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת -
חִיָּב בְּכָל מְצֻוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתּוֹרָה.

משנה מסכת נידה, פרק ו', הלכה י"א

הסברים לקטע:

תינוקת, תינוק = לא במובן של ימינו, אלא: נער או נערה, שעוד לא צמח שערם בערוה ובבית- השחי.

שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת = משער הערוה.

חִיָּבֵת, חִיָּב = חייבים לקיים את כל המצוות, ואם לא יקיימו ישאו בעונש על כך.

1. אהו השיני העיקרי שעובדים הנערו והנערים אכעס הבאג השערוג

2. ע"פ' אה קובעים בקטע שאמאמא כי הנערוה כבר בזכורג

הכינו חידה או מצגה שגצ'ג אג הגנאי שניסחגם אקבוצוג האחריוג

שנגר בערוג ואחריוג

מה קובע בגרות? 3

אפניכס קטע מאגארי כיצד נמא אקבוע בערוג בימי ביר שני לאפני כ-2000 שנה.

קראו אג קטע וצטו אג המנוחיוג שאחריוג.

הבת, מיום לדתה עד שתהיה בת שתיים-עשרה שנה גמורות -
היא הנקראת קטנה, ונקראת תינקת ...

והיא מבת שתיים-עשרה שנה ויום אחד ומעלה - נקראת נערה. ...
ואין בין נערות לבגרות, אלא ששה חדשים בלבד.

רמב"ם - "יד החזקה", הלכות אישות, פרק ב', הלכות א'-ב'

הבן, משיוולד עד שיהיה בן שלש-עשרה שנה - נקרא קטן,

ונקרא תינוק ... והוא מבן שלש-עשרה שנה ויום אחד ומעלה -
נקרא גדול, ונקרא איש.

רמב"ם - "יד החזקה", הלכות אישות, פרק ב', הלכה י'

הסברים לקטע:

תינקת, תינוק = לא במובן של ימנו, אלא: ילד או ילדה שאינם מחויבים, עדיין, במצוות החברה הבוגרת.

1. מדוע אצטגריס המחיתו על שאבים אומ?

2. מה המבדאים בין בני אבנוג בקטע שקראגס?

3. על-פי מה קובעים בקטע שאמאלה כי הנערה כבר בוגרוג?

הכינו חידה או מצבה שגריכ אג מגנאי שניסחגס אקבוצוג מאחריוג.